

Postmaster opleiding medische psychologie

Het accent ligt op de generieke psychologische problemen waar patiënten met een ernstige chronische ziekte voor komen te staan.

Postmaster opleiding medische psychologie

Patiënten in de somatische gezondheidszorg die geconfronteerd worden met een chronische somatische aandoening zoals kanker, multiple sclerose of Parkinson krijgen te kampen met diepe onzekerheid, verlies van sociale en maatschappelijke rollen en angst voor de dood. Als gevolg hiervan kunnen angst, depressie en andere aanpassingsproblemen ontstaan waar de patiënt en zijn naasten, ook bij een gunstig verloop van de ziekte, nog jarenlang de gevolgen van ondervinden. Een goede begeleiding is van het grootste belang.

Deze opleiding is bedoeld voor professionals die zich willen specialiseren in de psychologische zorg voor mensen met een ernstige chronische aandoening en/of in het bijzonder de psychosociale oncologie. Het accent ligt op de generieke psychologische problemen waar patiënten met een ernstige chronische ziekte voor komen te staan. Aan de orde komt hoe de specifieke aspecten van een bepaalde ziekte benaderd kunnen worden. Met deze opleiding versterk én vergroot je je competenties op het gebied van de psychologische zorg voor patiënten met een chronische somatische ziekte.

De belangrijkste thema's die aan bod komen zijn:

- Diepgaande kennis over psychologische aspecten van ernstige of chronische ziekten
- Aanpassingsproblemen in de verschillende fasen van de ziekten (acute fase, chronische fase, palliatieve fase)
- Bio-psychosociaal model (medisch, psychisch en sociaal niveau); het opstellen van een bio-psychosociale werkhypothese en interventieplan
- Psychologische interventies gericht op versterking van de veerkracht op individueel, systeem- en groepsniveau
- Versterking van draagkracht bij patiënten met psychiatrische (co)morbiditeit

De uitvoering van de opleiding is in handen van gespecialiseerde docenten die op inspirerende wijze theoretische inzichten en praktijksituaties aan elkaar weten te koppelen.

Doelgroep

Deze opleiding is bedoeld voor GZ-psychologen, klinisch psychologen, psychotherapeuten, gekwalificeerde eerstelijnspsychologen en psychiaters, die werkzaam zijn in het ziekenhuis, revalidatiecentrum, verpleeghuis, hospice of praktijk / centrum voor psychosociale hulpverlening / GGZ in de eerste lijn.

Doel

Tijdens deze opleiding verwerf je diepgaande kennis over de psychologische aspecten van ernstige of chronische ziekten. Je ontwikkelt hierbij vaardigheden en methodieken die relevant zijn voor de psychologische behandeling van patiënten met een chronische somatische aandoening en zijn naasten. Ook leer je zoekstrategieën om je in specifieke ziekten te kunnen verdiepen.

Na afloop van deze 9-daagse opleiding:

- Heb je kennis over de relevante ziektegenerieke- en ziektespecifieke aspecten van aanpassingsproblemen bij patiënten met chronisch somatische aandoeningen en hun naasten.
- Kun je aanpassingsproblemen in kaart brengen vanuit een attitude van meervoudige loyaliteit met alle betrokkenen in het krachtenveld op wie de ziekte invloed heeft: de patiënt, naasten en medische professionals.
- Beheers je de volgende vaardigheden:
  - Vanuit het bio-psycho-sociale model kun je aanpassingsproblemen zien als een verstoring tussen de specifieke draaglast van de ziekte en de draagkracht van de patiënt en diens naasten.
  - Je kunt een werkhypothese en interventieplan opstellen van aanpassingsproblemen bij patiënten in relatie tot hun naasten en de betrokken medische professionals.
  - Ben je in staat aanpassingsproblemen te behandelen met interventies, die de veerkracht van patiënt en diens naasten versterken.
  - Je kunt multidisciplinair samenwerken en consultatie bieden aan betrokken medische professionals.
  - Reflecteren op persoonlijke drijfveren, kracht en kwetsbaarheden die een rol spelen in het werken met patiënten met existentiële problematiek.

Programma-onderdelen

- 1 Oriëntatie op overstijgende concepten
- 2 Aanpassingsproblemen bij chronische somatische aandoeningen in de acute, chronische en palliatief-terminale fase
  - Diagnostiek
  - Behandelplan
  - Oefening van therapeutische vaardigheden

- 3 Organisch-psychiatrische problematiek en persoonlijkheidsproblematiek:
  - Behandeling van patiënten met persoonlijkheidsproblematiek
  - Coaching van medische professionals bij patiënten met persoonlijkheidsproblematiek
- 4 Systeeminterventies bij aanpassingsproblemen bij chronisch somatische aandoeningen
- 5 Verankering in de eigen beroepspraktijk

Tijdsinvestering

Deze 9-daagse opleiding van in totaal 54 uur wordt blended aangeboden. Er zijn 6 klassikale lesbijeenkomsten van 6 uur die worden aangevuld met 18 uur e-learning modules in de vorm van online colleges en opdrachten, en online spreekuren. Ook heb je online interactie met collega-deelnemers en de docenten, met ondermeer een online docentenspreekuur. Op deze wijze is er op de lesdag niet alleen meer ruimte voor vaardigheidstraining, maar kun je ook nog meer profiteren van de deskundigheid van de docenten en de uitwisseling met de andere deelnemers. Zo komt de praktische toepasbaarheid van de opleiding nog sterker tot zijn recht.

Toetsing

De verschillende onderdelen in de opleiding worden getoetst door middel van opdrachten en presentaties. Je ontvangt een certificaat indien je minimaal 90% aanwezig bent geweest en de cursus met goed gevolg hebt afgerond.

Hoofdopleiders

Leo Gualthérie van Weezel is psychiater en psychotherapeut. Hij was werkzaam bij het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis/Nederlands Kanker Instituut.
Christien de Jong is vrijgevestigd psycholoog/psychotherapeut en werkzaam in eigen praktijk. Zij is ook verbonden aan het Amsterdams Instituut voor Gezins- en Relatietherapie. Daarnaast is zij trainer van diverse cursussen op het gebied van de psychosociale oncologie.

Meer informatie en inschrijven

Kijk voor meer informatie over data, inschrijven, accreditatie, docenten en praktische zaken op www.rinogroep.nl/medischepsychologie
Meerdere collega's geïnteresseerd? Deze opleiding bieden we ook incompany aan.

'Ziekte drukt op de veerkracht van mensen'

CHRISTIEN DE JONG,
HOOFDOPLEIDER

'Als psycholoog in een medische setting bevind je je in een bijzondere situatie. Je behandelt mensen die worstelen met existentiële problemen als gevolg van een chronische of levensbedreigende ziekte. Dat kan je erg aangrijpen, zeker als je nog niet zo lang in het vak zit of als je in je privéleven dingen meemaakt die hieraan raken. Bovendien is het in deze setting niet altijd makkelijk aansluiting te vinden bij de medische professionals en aandacht te vragen voor de psychische of sociale problemen van patiënten. In deze opleiding krijgen deelnemers handvatten voor beide kanten van het vak.'

Systemische insteek

'De opleiding volgt de fasen in het ziekteproces: bijvoorbeeld een diagnose verwerken, leren leven met een beperking of afscheid nemen. Onze insteek is systemisch: we zien de ziekte als een boosdoener die niet alleen het leven ontregelt van de patiënt, maar ook dat van de partner, het gezin en het werk. En daar krijgen ze dan nog een extra netwerk bij: het medische behandelteam. Doordat de ziekte drukt op de veerkracht

van mensen, kunnen in al die relaties problemen ontstaan. Mensen die daar zelf niet uitkomen, kunnen met een kortdurende interventie weer in balans komen.'

Rust en overzicht

'Deelnemers leren in de opleiding enerzijds hoe een ziekte in elke fase ingrijpt op het aanpassingsvermogen en welke problemen zich daarbij voor kunnen doen. Een deel daarvan is generiek, een deel is specifiek per ziekte. Anderzijds reiken we een structuur aan om de draagkracht van mensen in kaart te brengen. Hoe zit iemand in elkaar? Zijn er eerdere ervaringen met verlies en afhankelijk raken van anderen? Wat heeft toen geholpen? Wat zijn kwetsbare kanten? Door de aanpassingsproblemen in die context te plaatsen en te bespreken, krijgen mensen weer rust en overzicht en kunnen ze weer bondgenoten zijn tegenover de ziekte in plaats van strijdende partijen tegenover elkaar.'

Woorden leren vinden

'Een van de moeilijke kanten van dit vak is woorden vinden voor zaken waar geen woorden voor zijn zonder te vervallen in nietszeggende clichés. Daarom oefenen we in de opleiding veel met rollenspellen. Deelnemers leren daarin woorden te vinden die bij hen passen en die respectvol zijn naar patiënten, naar naasten en naar dokters. Deze oefening helpt niet alleen in die contacten, het inspireert ook om deze kennis door te geven aan medische collega's. Artsen en verpleegkundigen voelen zich daar vaak door aangesproken, is mijn ervaring.'

Cursisten leren woorden te vinden die bij hen passen en respectvol zijn naar patiënten, naar naasten en naar dokters.

Leven met verlies

'Dit is een bijzonder vak omdat het ons steeds weer confronteert met existentiële vragen rond leven en sterven. Ik leer veel van het omgaan met patiënten én van het lesgeven en praten over deze onderwerpen. Die gesprekken hebben mij laten zien hoe we kunnen leven met het perspectief van doodgaan en hoe we kunnen doorgaan na verlies. Dat helpt. Er is veel verdriet en pijn, maar er is ook de kunst om daar weer uit terug te komen.'

‘De opleiding volgt de fasen in het ziekteproces: bijvoorbeeld een diagnose verwerken, leren leven met een beperking of afscheid nemen.’

Oudenoord 6
3513 ER Utrecht

T (030) 230 84 50
E infodesk@rinogroep.nl
I www.rinogroep.nl